

ITEAC

2017:1

**ULUSLARARASI
ÖĞRETMEN EĞİTİMİ
VE AKREDİTASYON
KONGRESİ**

**INTERNATIONAL
TEACHER EDUCATION
AND ACCREDITATION
CONGRESS**

19-21 Mayıs 2017
İstanbul / Türkiye

19-21 May 2017
Istanbul / Turkey

TAM METİNLER

PROCEEDINGS

EPDAD

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ

E-book

2017

**Proceedings of
International Teacher Education and Accreditation Congress
19-21 May 2017
Istanbul / Turkey**

Editors:

Prof. Dr. Cemil Öztürk

Prof.Dr. Ahmet ŞİMŞEK

Doç.Dr. Gönül SAKIZ

Yrd. Doç. Dr. Ayşin KAPLAN SAYI

Yrd. Doç.Dr. Mehmet Kürşad DURU

© International Teacher Education and Accreditation Congress

All the ideas and theories and any existing errors in this e-book are the sole responsibility of the authors.

The papers published in this e-book may be cited if proper references provided and full bibliographical credit is given.

ISBN: 978-605-82211-0-9

Cover: Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK

Formatting & Design: Hasan Şeritoğlu

<http://iteaccongress.com/>

Onur Kurulu / Honorary Board

Prof.Dr. Bahri Şahin	Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörü
Prof.Dr. M.Emin Arat	Marmara Üniversitesi Rektörü
Prof.Dr. Mehmet Şişman	YÖK Üyesi

Kongre Başkanları / Presidents of the Congress

Dr. Mustafa Arslan	Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı
Dr. Cemil Öztürk	EPDAD Yönetim Kurulu Başkanı
Dr. Ahmet Şükrü Özdemir	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanı

Danışma Kurulu / Advisory Board

Dr. A. Göksel Ağargün	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Adil Türkoğlu	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Adnan Baki	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Dr. Ahmet Doğanay	Çukurova Üniversitesi
Dr. Ali Sinan Bilgili	Atatürk Üniversitesi
Dr. Ali Yılmaz	Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Alipaşa Ayas	Bilkent Üniversitesi
Dr. Ayşe Çakır İlhan	Ankara Üniversitesi
Dr. Ayşen Bakioğlu	Marmara Üniversitesi
Dr. Buket Akkoyunlu	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Dinçay Köksal	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Emin Karip	Gazi Üniversitesi
Dr. Erdoğan Başar	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Esmahan Ağaoglu	Anadolu Üniversitesi
Dr. Fatma Hazır	Ankara Üniversitesi
Dr. Feral Ogan Bekiroğlu	Marmara Üniversitesi
Dr. Gönül Akçamete	Ankara Üniversitesi
Dr. Hayati Akyol	Gazi Üniversitesi

Dr. İrfan Erdoğan	İstanbul Üniversitesi
Dr. Mehmet Gültekin	Anadolu Üniversitesi
Dr. Murat Demirkan	Marmara Üniversitesi
Dr. Mustafa Ergün	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Mustafa Safran	Gazi Üniversitesi
Dr. Mustafa Sağlam	Anadolu Üniversitesi
Dr. Necmettin Tozlu	Bayburt Üniversitesi
Dr. Salih Çepni	Uludağ Üniversitesi
Dr. Semih Aktekin	Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Servet Özdemir	Başkent Üniversitesi
Dr. Tayyip Duman	Bozok Üniversitesi
Dr. Tuğba Yanpar Yelken	Yükseköğretim Kalite Kurulu / Mersin Üniversitesi
Dr. Yahya Akyüz	Ankara Üniversitesi – Emekli
Dr. Yüksel Kavak	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Ziya Selçuk	TED Üniversitesi

Bilim Kurulu / Scientific Board

Dr. Adnan Akgün	Marmara Üniversitesi
Dr. Ahmet Saban	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Ahmet Şirin	Marmara Üniversitesi
Dr. Ali Fuat ARICI	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Ali Yılmaz	Marmara Üniversitesi
Dr. Alejandro Gallard	Georgia Southern University
Dr. Asuman Akay	Marmara Üniversitesi
Dr. Atilla Çimer	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Dr. Ayhan Kürşat Erbaş	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Dr. Ayşin Satan	Marmara Üniversitesi
Dr. Bahri Ata	Gazi Üniversitesi

Dr. Banu YÜCEL Toy	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Celile EREN Argıt	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Canan Laçın Şimşek	Sakarya Üniversitesi
Dr. Cihangir Doğan	Marmara Üniversitesi
Dr. Cihat Demirli	İstanbul Ticaret Üniversitesi
Dr. Dale H. Schunk	University of North Carolina
Dr. Dilek Batıbay	Marmara Üniversitesi
Dr. Dilek Erbaş	Marmara Üniversitesi
Dr. Elif Bahadır	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Erdal Akpınar	Erzincan Üniversitesi
Dr. Erdoğan Kaya	Anadolu Üniversitesi
Dr. Erdoğan Tezci	Balıkesir Üniversitesi
Dr. Fabrice Barthelemy	L'Université de Franche-Comté
Dr. Fatma Şahin	Marmara Üniversitesi
Dr. Feza Orhan	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Filiz Kabapınar	Marmara Üniversitesi
Dr. Florence Lefeuvre	l'Université Sorbonne Nouvelle - Paris III
Dr. Gülden Uyanık Balat	Marmara Üniversitesi
Dr. Gülşah Başol	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. H. Gülru YÜKSEL	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Hakan Akdağ	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Halil Aydın	Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Hamide Ertepinar	İstanbul Aydın Üniversitesi
Dr. Halil Ekşi	Marmara Üniversitesi
Dr. Halil İbrahim Sağlam	Sakarya Üniversitesi
Dr. Hamza Akengin	Marmara Üniversitesi
Dr. Handan Deveci	Anadolu Üniversitesi
Dr. Hasan Basri GÜNDÜZ	Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Hasan ÜNAL	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Hatice Akkoç	Marmara Üniversitesi
Dr. Hülya Çelik	Sakarya Üniversitesi
Dr. Hüseyin Köksal	Gazi Üniversitesi
Dr. Ibrahima Diallo	University of South Australia
Dr. Irmtraud Behr	l'Université Sorbonne Nouvelle - Paris III
Dr. İbrahim Kocabaş	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. İbrahim Turan	İstanbul Üniversitesi
Dr. İlyas Yavuz	Marmara Üniversitesi
Dr. İsa Korkmaz	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. İsmail Acun	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. İsmail Gelen	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. İsmail Hakkı Demircioğlu	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Dr. Jason Harsman,	University of Iowa
Dr. Kaya Yılmaz	Marmara Üniversitesi
Dr. Latif Beyreli	Marmara Üniversitesi
Dr. Lütfi Üredi	Mersin Üniversitesi
Dr. M. Engin Deniz	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. María del Carmen Molina Romero	Campus Universitario de Cartuja
Dr. Marie-Françoise Melmoux-Montaubin	l'Université Picardie
Dr. Mehmet İnan	Marmara Üniversitesi
Dr. Mehmet Nur Tuğluk	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mehmet Taşpınar	Gazi Üniversitesi
Dr. Musa Üce	Marmara Üniversitesi
Dr. Mustafa Doğan	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mustafa Gündüz	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mustafa Sami Topçu	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mustafa Şeker	Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Mustafa Uslu	Marmara Üniversitesi
Dr. Nadir Çeliköz	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Nurida Gidayet	Azerbaycan Millî İlimler Akademisi
Dr. Orhan Akınoğlu	Marmara Üniversitesi
Dr. Orhan Çanakçı	Marmara Üniversitesi
Dr. Ömer Faruk Özdemir	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Dr. Özlem Yiğit	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Patrick Imbert	l Université Laval
Dr. Pesent Doğan	Marmara Üniversitesi
Dr. Ramazan Sever	Giresun Üniversitesi
Dr. Rauf Yıldız	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Rengin Zembat	Marmara Üniversitesi
Dr. Sedat Uçar	Çukurova Üniversitesi
Dr. Selahattin Kaymakçı	Kastamonu Üniversitesi
Dr. Semra Sungur	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Dr. Serhat İrez	Marmara Üniversitesi
Dr. Seyfi Kenan	Marmara Üniversitesi
Dr. Sibel Çoban	Marmara Üniversitesi
Dr. Stephen J. Pape	Johns Hopkins University
Dr. Şehnaz Yalçın Wells	Marmara Üniversitesi
Dr. Tuba Çengelci	Anadolu Üniversitesi
Dr. Ünsal Umdü Topsakal	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Yasemin Ergenekon	Anadolu Üniversitesi
Dr. Yasemin Kepenekçi	Ankara Üniversitesi
Dr. Yavuz Erişen	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Yelkin Diker Coşkun	Yeditepe Üniversitesi
Dr. Yücel Kabapınar	Marmara Üniversitesi
Dr. Yücel Gelişli	Gazi Üniversitesi

Dr. Zeynep Gürel

Marmara Üniversitesi

Düzenleme Kurulu / Organizational Committee

Dr. Ahmet Şimşek (Bşk)

İstanbul Üniversitesi

Dr. Mehmet Gürol

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Şahin Oruç

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Mehmet Kürşad Duru

Marmara Üniversitesi

Dr. Ahmet Arslan

Marmara Üniversitesi

Dr. Şaban Berk

Marmara Üniversitesi

Dr. Ayşin Kaplan

İstanbul Aydın Üniversitesi

Dr. Ahmet Katılmış

Marmara Üniversitesi

Dr. Gönül Sakız

Marmara Üniversitesi

Dr. Zafer İbrahimoglu

Marmara Üniversitesi

Dr. Halil Turgut

Sinop Üniversitesi

Dr. İbrahim Turan

İstanbul Üniversitesi

Dr. Adem Cengiz Çevikel

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Mustafa Sağdıç

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Selim Hilmi Özkan

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Genç Osman İlhan

Yıldız Teknik Üniversitesi

Hakem Kurulu / Reviewers Board

Dr. Mehmet Gürol

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Şahin Oruç

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Ahmet Katılmış

Marmara Üniversitesi

Dr. Zafer İbrahimoglu

Marmara Üniversitesi

Dr. Genç Osman İlhan

Yıldız Teknik Üniversitesi

Sekreteryaya / Secretary

Mustafa İçen

Yıldız Teknik Üniversitesi

Çiğdem Baki Pala

Marmara Üniversitesi

Selda Şan

Marmara Üniversitesi

Bünyamin Bavlı

Yıldız Teknik Üniversitesi

Öğretmen Adaylarının “Kalite” Kavramına İlişkin Metaforları

The Metaphors of Prospective Teachers about the Concept of Quality

Doç.Dr. Nuriye SEMERCİ

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
nsemerci@bartin.edu.tr

Doç.Dr. Fatma ÜNAL

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
drfatmaunal@gmail.com

Prof.Dr. Çetin SEMERCİ

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
ctnsem@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının “kalite” kavramına ilişkin metaforlarının incelenmesidir. Bu çerçevede cinsiyet ve bölüm bazında metafor seçimlerinde farklılık olup olmadığı ortaya konulmuştur. Araştırmada, tarama yöntemi çerçevesinde nitel bir çalışma yapılmıştır. Ölçme aracı olarak geliştirilen anket, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören 227 öğretmen adayına uygulanmıştır. Anket, “Kalite kavramınıbenzetiyorum, çünkü.....” şeklinde 32 madde olarak oluşturulmuş ve 33. madde açık uçlu olarak sorulmuştur. Genel metaforlara ilişkin olarak, en çok tercih edilen beş metafor şu şekilde sıralanmıştır: Kişilik, Mehmet Akif Ersoy, temeli sağlam bir bina, anne ve kendini gerçekleştirme şeklindedir. Cinsiyete göre, kadın ve erkek öğretmen adaylarının kaliteye ilişkin metafor tercihlerinde beş tane metafordan dördünde benzerlik bulunmaktadır. Bunlar, kişilik, Mehmet Akif Ersoy, anne ve kendini gerçekleştirme metaforlarıdır. Türkçe, Sınıf, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümlerindeki öğretmen adaylarının beşer tane seçtikleri metafor tercihlerinde, Mehmet Akif Ersoy ve kişilik hepsinde de yer almıştır. Anne ve kendini gerçekleştirme de üçer bölümde yer almıştır. Bu çalışmanın benzerleri üniversitenin diğer birimleri ve üniversite dışındaki kurumlarda da yapılabilir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen adayları, kalite, metafor.

Abstract

The aim of the research is to study the metaphors of prospective teachers about the concept of quality. In this context, whether there is a difference in metaphor preferences on the basis of the gender and the department is presented. In this study, a qualitative research on the basis of survey design was conducted. The questionnaire created as the assessment instrument was applied to 227 prospective teachers studying in Bartın University Faculty of Education. The questionnaire was constructed with 32 items such as “I associate the content of quality with because” and 33. item was asked as an open-ended question. Regarding to general metaphors, the most preferred five metaphors were listed like that: Personality, Mehmet Akif Ersoy, a building having a strong foundation, mother, realizing oneself. In terms of gender, in metaphor preferences in quality of male and female prospective teachers, there is a similarity in four out of five metaphors. They are personality, Mehmet Akif Ersoy, mother and realizing oneself metaphors. In 5 metaphor preferences of prospective teachers in Departments of Turkish, Primary School, Science and Social Studies Teaching, Mehmet Akif Ersoy and personality metaphors take place in all of them. Mother and realizing oneself metaphors appear in three departments. The likes of this study can be conducted in other departments of the university and in the institutions out of the university.

Keywords: Prospective teachers, quality, metaphor.

1. Giriş

Bilim ve teknolojinin hızlı gelişmesi ve aynı hizmeti veren kurum ve kuruluşların artmasıyla tercih kriterleri akredite edilmiş kalite yönünde ağırlık kazanmaktadır. Kalite, “Bir ürünün bilinen en iyi özellikleri bünyesinde taşıması durumu” dur (TDK, 2017). Bu, bir anlamda insana değer verme, sürekli değişme ve yenileşmedir. Eğitimde kalite, kazanımların yüksek olması, başarının değerlendirilmesi ve bu başarının hakedildiğinin belirlenmesidir (Bakioğlu ve Baltacı, 2017). Türkiye’de, kamu kurum ve kuruluşlarında aynı kalitede hizmet verilmiş olsa ve buna inanılsa idi, kalite kavramı bu kadar gündeme gelmez ve tartışılmazdı. Kalite söz konusu olduğunda, yöneticinin lider olması ve önce kendisinin kalite için değişimin gücüne inanması gerekir. Sonra yönetimde, çalışanları ortak bir amaç ve çabada birleştirerek güveni sağlamalıdır (Akal, 1995, 86-87). Crosby’nin kalite felekesine göre, (1) kalite mükemmellik değildir, ihtiyaçlara uygunluktur, (2) Kalite sistemi, hataları önlemedir, (3) Çalışma standardı, sıfır hata olmalıdır ve (4) kalitenin ölçümü, uygunsuzlukların maliyetidir (Slideplayer, 2017). Eğitim fakülteleri, kaliteli öğretmen yetiştirmek için kaliteyi, bir hayat felsefesi ve yönetim tarzı olarak benimsemelidir. Çünkü, kalite, mutlu öğrenci, mutlu akademik ve idari personel anlamına gelir. Yükseköğretimde kaliteyi, cinsiyet, ırk ya da sosyo-ekonomik durum farkı gözetmeksizin tüm öğrencilere adil bir öğrenme şeklinde sunmak gerekir (Adams, 1993 akt. Bakioğlu ve Ülker, 2017, 18).

Öğrenmenin kaliteli olmasında zaman zaman metaforlardan yararlanılmaktadır. Metaforun özü, bir noktayı farklı bir açıdan anlama transferidir. Metaforlar her disiplin alanında kullanılır (Cameron ve Whetten, 1983, 270-290; Hasenfeld ve Schmid, 1989, 245-250; Lakoff ve Johnson, 2003, 27). Metaforlar, ilgili konunun canlı ve heyecanlı kalmasını sağlar (Altun, 2003,1-5) ve bu anlamda dili zenginleştirir (Wulf ve Dudis, 2005, 330).

Öğretmen adaylarının daha iyi yetiştirilmesinde kullanılan metaforlar, anlamı karmaşık olan kavram ve olguların açıklanmasında yararlanan bir araçtır. Shuell (Akt. Saban, 2004, 132), eğer bir resim bin kelimeye karşılık geliyorsa, bir metaforun bir milyon kelimeye karşılık geldiğini belirtmektedir.

Metaforu kullanmanın olumlu yönleri şunlardır:

1. İnsanların hayal gücünün gelişmesini destekler (Hanson, 1993, 273).
2. İki terimi birbirine bağlayabilir (Palmquist, 2001, 1-2),
3. Karşılaştırma imkanı verir (Çelikten, 2005, 232),
4. Öğrenme için motivasyonu sağlar ve isteksizliği ortadan kaldırır (Fretzin, 2001, 3; Osborn, 1997, 1-2),
5. Hatırlamayı kolaylaştırır (Arslan ve Bayrakçı, 2006, 106).

Metafor kullanmanın bu olumlu yönlerinin yanında anlamların üst üste gelme ve karıştırma ihtimali ortaya çıkabilir (Tyson, 1995, 3). Eğitimde kalite, eğitim sisteminin beğenilmesi ve kusursuzluğudur. İnsanların yenilikleri izleyebilmesidir (Şentürk ve Türkmen, 2009, 132). M.Ö. 2150 tarihlerinde Hammurabi Kanunlarında “Bir inşaat ustasının inşa ettiği ev, ustasının yetersizliği ve işini gerektiği gibi yapmaması nedeniyle yıkılarak, ev sahibinin ölümüne yol açarsa; o usta öldürülür.” (Şimşek, 2002, 16) ilkesi bir işin kaliteli yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Kalitenin, iyilik, güzellik ve doğrulukla benzerliği vardır (Balci, 2002, 203). Kalite kavramı; yapısal, zamana bağlı olan, hissedilen ve ahlaki özelliklerden oluşur (Tekin, 2003, 4). Kalite terimi, iyi, kötü veya mükemmel sıfatları ile birlikte kullanılabilir (ISO 9000, 2004). Kalite bu anlamda bir süreçtir, yatırımdır, esnekliktir ve derecelemedir (Juran vd. 1981, 35). Kalite kavramına ilişkin metaforlar ortaya konularak kalite kavramının neden önemli olduğu ve kaçınılmaz olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının “kalite” kavramına ilişkin ortaya koyduğu metaforların incelenmesidir. Bu amaç çerçevesinde cinsiyet ve bölüm bazında metafor seçimlerinde farklılık olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2. Yöntem

Araştırmada, tarama yöntemi çerçevesinde nitel bir çalışma yapılmıştır. Ölçme aracı, 227 öğretmen adayına sunulmuştur. Çalışma grubuna katılanların %69’u kadın ve %31’i erkek öğretmen adaylarıdır. Uygulama, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarına yapılmış olup Fen Bilgisi Öğretmenliği programından 63, Türkçe Öğretmenliği programından 69, Sosyal Bilgiler

Öğretmenliği programından 71 ve Sınıf Öğretmenliği programından 24 aday olmak üzere toplam 227 kişiye ulaşılmıştır. Çalışmada, “Kalite kavramınıbenzetiyorum, çünkü.....” şeklinde 32 madde oluşturulmuş ve 33. madde açık uçlu olarak sorulmuştur. Kalite kavramıyla ilgili metaforlar, 5 yüksek lisans ve 28 pedagojik formasyon öğrencisiyle beyin fırtınası yapılarak taslak şeklinde oluşturulmuştur. Sonra bir profesör, iki doçent ve dört yardımcı doçent olmak üzere toplam 7 öğretim üyesinden yararlanılmış ve kapsam geçerlik oranı 0.71 bulunmuştur.

Ankette, her öğretmen adayına en çok tercih ettiği sadece beş metaforu seçebileceği ve ek olarak yeni metaforlar yazabileceği yönünde açıklamalar yapılmıştır. Maddelerden bazıları şunlardır:

- “Kalite” kavramını bir sürece benzetiyorum, çünkü kaliteyi sürdürülebilirlik önemlidir.
- “Kalite” kavramını bir vizyona benzetiyorum, çünkü kalite bir slogandır.
- “Kalite” kavramını ar-ge çalışmalarına benzetiyorum, çünkü ar-ge olmadan kalite olmaz.

Tablo 1. Kalite Kavramına İlişkin Genel ve Cinsiyete Göre Metaforlar Bulguları

<i>Genel (Metaforlar)</i>		<i>Cinsiyet Göre</i>		
	<i>f</i>		<i>Metafor</i>	<i>f</i>
1.Kişilik	108	Kadın	1.Kişilik	79
2.Mehmet Akif Ersoy	79		2.Temeli sağlam bir bina	58
3.Temeli sağlam bir bina	71		3.Mehmet Akif Ersoy	53
4.Anne	66		4.Kendimizi gerçekleştirme	50
5.Kendimizi gerçekleştirme	64		5.Anne	47
		Erkek	1.Kişilik	29
			2.Mehmet Akif Ersoy	26
			3.Bir okulun markalaşma süreci	21
			4.Kendimizi gerçekleştirme	21
			5.Anne	20

Genel metaforlara ilişkin olarak, en çok tercih edilen beş metafor şu şekilde sıralanmıştır: Kişilik, Mehmet Akif Ersoy, temeli sağlam bir bina, anne ve kendini gerçekleştirme şeklindedir. Kişilik, kişilik nasıl geliyorsa kalite de o şekilde artıyor şeklinde gerekçelendirilmiştir. Mehmet Akif Ersoy, dosdoğru insan olmamızı hatırlattığı için tercih edilmiştir. Temeli sağlam bir bina, temel sağlamsa üst katları yapabileceğimiz için tercih edilmiştir. Anne, her yönüyle sonuna kadar güvenebildiğimiz için tercih edilmiştir. Kendimizi gerçekleştirme, potansiyeli ortaya çıkardığı için tercih edilmiştir.

Cinsiyete göre, kadın ve erkek öğretmen adaylarının kaliteye ilişkin metafor tercihlerinde beş tane

- “Kalite” kavramını anneye benzetiyorum, çünkü her yönüyle sonuna kadar güvenirsiniz.

- “Kalite” kavramını temeli sağlam bir binaya benzetiyorum, çünkü temel sağlamsa üst katları yapabilirsin.

- “Kalite” kavramını istikrarlı bir futbolcuya benzetiyorum, çünkü mücadele var.

- “Kalite” kavramını bir ölçme sistemine benzetiyorum, çünkü kalitenin derecesi önemlidir vb.

3. Bulgular

Çalışmaya katılan 227 öğretmen adayının %69’u kadın ve %31’i erkektir. Aşağıda “kalite” kavramına ilişkin ortaya konan metaforların genel anlamda ve cinsiyete göre bulguları görülmektedir. 227 öğretmen aday, kalite kavramıyla ilgili 32 metafor içinden 5’er tane seçmişlerdir. Aynı metaforu birden fazla seçen öğretmen adayı olduğu için toplamda 227 sayısından (f) yüksek oranda sonuçlar çıkmıştır.

metafordan dördünde benzerlik bulunmaktadır. Bunlar, kişilik, Mehmet Akif Ersoy, anne ve kendini gerçekleştirme metaforlarıdır. Diğer metaforda erkek öğretmen adayları, her öğrencinin markayı sevdiği için “Bir okulun markalaşma süreci” derken kadın öğretmen adayları “Temeli sağlam bir bina” şeklinde tercih etmişlerdir. Kalite kavramına ilişkin bölümlere göre metafor bulguları aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Kalite kavramına ilişkin bölümlere göre metafor bulguları

<i>Türkçe Öğretmenliği Öğretmen Adayları</i>	<i>f</i>	<i>Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adayları</i>	<i>f</i>	<i>Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğretmen Adayları</i>	<i>f</i>	<i>Sosyal Öğretmenliği Öğretmen Adayları</i>	<i>f</i>
1.Mehmet Akif Ersoy	28	1.Kişilik	15	1.Kişilik	34	1.Kişilik	34
2.Kişilik	25	2.Mehmet Akif Ersoy	10	2.Mehmet Akif Ersoy	22	2.Bir okulun markalaşma süreci	25
3.Anne	25	3.Kendimizi gerçekleştirme	7	3.Anne	22	3.Temeli sağlam bir bina	23
4.Bir hamur	25	4.Anne	7	4.Temeli sağlam bir bina	21	4.Kendimizi gerçekleştirme	21
5.Kendimizi gerçekleştirme	24	5.Bir reklam	6	5.Bir süreç	18	5.Mehmet Akif Ersoy	19

Türkçe, Sınıf, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümlerindeki öğretmen adaylarının beşer tane seçtikleri metafor tercihlerinde, Mehmet Akif Ersoy ve kişilik hepsinde de yer almıştır. Anne ve kendini gerçekleştirme de üçer bölümde yer almıştır. Bunların haricinde açık uçlu soruya verilen cevaplarda, kaliteyi değerli olduğundan dolayı mücevhere benzetmeler de bulunmaktadır. Mıknatısa benzetmeler de kaliteye yaklaşıldığında kaliteyi yükseltmek için her şeyi kendine çekersin şeklinde açıklama yapmışlardır.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada amaçlanan, öğretmen adaylarının “kalite” kavramına ilişkin ortaya koyduğu metaforların açıklanmasıdır. Türkiye’de akreditasyon çalışmalarına hız verilecekse, önce kalite kavramının iyi anlatılması gerekir. Kalite ile ilgili; en iyi kalite, orta düzeyde kalite ve düşük kalite kavramlarının varlığına inanmamız gerekir. Bu araştırma sonuçlarına göre, genel metaforlara ilişkin olarak, en çok tercih edilen beş metafor şu şekilde sıralanmıştır: Kişilik, Mehmet Akif Ersoy, temeli sağlam bir bina, anne ve kendini gerçekleştirme şeklindedir.

Türkçe, Sınıf, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümlerindeki öğretmen adaylarının beşer tane seçtikleri metafor tercihlerinde, Mehmet Akif Ersoy ve kişilik hepsinde de yer almıştır. Anne ve kendini gerçekleştirme de üçer bölümde yer almıştır. Bu sonuçlarla, öğretmen adaylarının kalite kavramına ilişkin metafor belirlemede duygusallıktan kaynaklanan metaforları ön plana çıkardıkları söylenenebilir. Gerçekten de kalite kavramı duygusallık ve bir ruh içerir. Önce buna inanmak gerekir. Tekin’in (2003, 4) belirttiği gibi, kalite kavramında hissedilen ve ahlaki özellikler bulunmaktadır (Tekin, 2003, 4). Öğretmen

adaylarının buradaki metaforlardan “Mehmet Akif Ersoy”u tercih etmelerinin sebepleri, Mehmet Akif’in dosdoğru bir insan olması, yalan söylememesi, yalancılara asla sevmemesi, işini doğru yapmasıdır. Mehmet Akif Ersoy, öğretmenlerin edepli, vicdanlı, liyakatli ve imanlı olmalarını vurgulamaktadır. Böyle bir metaforun Bartın Üniversitesi’nde kullanılmasının bir sebebi de derslik binalarından birine Mehmet Akif Ersoy’un adının verilmesinin yanı sıra her yıl Üniversite’de Mehmet Akif Ersoy ile ilgili konferans, panel gibi etkinliklerin yapılması ve öğrencilerin bunlardan etkilenmiş olması şeklinde yorumlanabilir. Anne metaforu ise annenin her zaman geçerli ve güvenilir olmasından tercih edilmiştir.

Kalite kavramını anlatmak için önce önemli olduğu ortaya konmalı ve açık uçlu sorulardan çıkan bir metafor olarak “Kalite bir mücevhere benzer, çünkü çok değerlidir.” gibi metaforlarla açıklanmalıdır. Kalite kavramını anlatırken alanlara özgü metaforlardan yararlanılmalı ve sınıfın genel çoğunluğunun eğilim analizlerine göre kullanılmalıdır. Bu çalışmanın benzerleri üniversitenin diğer birimleri ve üniversite dışındaki kurumlarda da yapılabilir.

Kaynakça

- Akal, Z. (1995). Toplam kalite yönetimi ve performans ölçme ve değerlendirme sistemleri, *Verimlilik Dergisi*, Toplam Kalite Özel Sayısı, 86-88.
- Altun, M. (2003). *Edebi sanatlar: Klasik edebiyat bilgisi (belagat) bağlamında anlam*. <http://mdilci.sitemynet.com/edebisanatlardoc.htm> web adresinden 01 Mayıs 2017 tarihinde indirildi.

Arslan, M.M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi, *Milli Eğitim*, 171, 100-107.

Bakioğlu, A. ve Baltacı, R. (2017). *Akreditasyon, eğitimde kalite*, (2. Basım). Ankara: NOBEL Yayıncılık.

Bakioğlu, A. ve Ülker, N. (2017). *Üniversitede akreditasyon*, (2. Basım). Ankara: NOBEL Yayıncılık.

Balci, A. (2002). *Örgütsel Gelişme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Cameron, K.S. and Whetten, D.A. (1983). Models of the organizational life cycle: Applications to higher education. *Review of Higher Education*, 6 (4), 269-299.

Çelikten, M. (2005). Eğitim sisteminde kullanılan kültür ve öğretmen metaforları, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, (28-30 Eylül). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Fretzin, L. (2001). Metaphors in Teaching, <http://irs.ed.vive.edu/students/fretzin/EPL1195mtaphors.htm> adresinden 18.04.2017 tarihinde indirildi.

Hanson, L. (1993). Affective Response to Learning Via Visual Metaphor, *ACIVLA*, October 13-17, New-York.

Hasenfeld, Y. and Schmid, H. (1989). The life cycle of human service organizations: An administrative perspective. *Administration in Social Work*, 13 (3/4), 243-269.

ISO 9000. (2004). Kalite yönetim sistemleri-temel esaslar ve terimler ve tarifler (T1: Mart 2004 Dahil). Ankara: Türk Standartları Enstitüsü.

Juran, J. M., Gryne, F. M. and Bingham, R. S. (1981). *Quality Control Handbook*, (3rd edition). New York: Mc Graw Hill Book Company.

Lakoff, G. and Johnson, M. (2003). *Metaphors We Live By* (Çev. G.Y. Demir). İstanbul: Paradigma Yayıncılık. Record, Summer, 172-175.

Osborn, M. (1997). The Play of Metaphors, *Education, Fall*, 118 (1), 1-4.

Palmquist, R.A. (2001). Cognitive style and users metaphors for the web: An explanatory study, *Journal of Academic Librarianship*, 27 (1), 24-32.

Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 135-155.

Şentürk, H. ve Türkmen, Ö. (2009). İlköğretim Okullarındaki Yönetici ve Öğretmenlerin Toplam Kalite Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Algıları, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 128-142.

Slideplayer. (2017). *Crosby'nin kalite felsefesi*, slideplayer.biz.tr/slide/883799 web adresinden 22/04/2017 tarihinde indirildi.

Şimşek, M. (2002). *İnsan faktörü: Toplam kalite yönetiminde başarının anahtarı*. İstanbul: Babıali Kültür Yayınları.

TDK. (2017). *Türkçe sözlük*. www.tdk.gov.tr web adresinden 22/04/2017 tarihinde indirildi.

Tekin, M. (2003). *Toplam Kalite Yönetimi*, (Yenilenmiş 3 Baskı). Ankara.

Tyson, P.A. (1995). The metaphor of students as mathematicians: Issue and implications, *Unpublished Doctorial Thesis*, Stanford University.

Wulf, A. and P. Dudis. (2005). Body partitioning in ASL metaphorical blends, *Sign Language Studies*, 5 (3), 317-332.

EK-1: “KALİTE” KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORLAR ANKETİ

Maddeler

“Kalite” kavramını,

1. bir okulun markalaşma sürecine benzetiyorum, çünkü her öğrenci markayı sever. []
2. kişiliğe benzetiyorum, çünkü kişilik nasıl geliyorsa kalite de o şekilde artıyor. []
3. Bologna sürecine benzetiyorum, çünkü bu süreç sonunda kalite ortaya çıkıyor. []
4. büyümüşlüğün bir göstergesine benzetiyorum, çünkü bize ancak o zaman değer veriliyor. []
5. bir denize benzetiyorum, çünkü kalite bir deryadır, sonu yoktur. []
6. bir günlüğe benzetiyorum, çünkü günün sonunda bir değerlendirme yapılır. []
7. kendimizi gerçekleştirmeye benzetiyorum, çünkü potansiyel ortaya çıkar. []
8. bir arabaya benzetiyorum, çünkü trafik polisi durdurduğunda içinde neler buldurmamız gerektiğini hatırlıyoruz. []
9. bir odaya benzetiyorum, çünkü odada bulunması gerekenler bellidir. []
10. Mehmet Akif Ersoy’a benzetiyorum, çünkü dosdoğru insan olmamızı hatırlatıyor. []
11. bir yansıtıcı düşünmeye benzetiyorum, çünkü içinde sorgulama ve düzeltme var. []
12. mahkeme kararlarına benzetiyorum, çünkü kararlar kanıtlara dayalıdır. []
13. istikrarlı bir futbolcuya benzetiyorum, çünkü mücadele var. []
14. bir kilograma benzetiyorum, çünkü net bir standardı var. []
15. bir kuyuya benzetiyorum, çünkü içi görünmüyor. []
16. milli takım kadrosuna benzetiyorum, çünkü en kaliteli oyuncular takımdadır. []
17. bir reklama benzetiyorum, çünkü reklam iyiye seyretme talebi artırıyor. []
18. bir vizyona benzetiyorum, çünkü kalite bir slogandır. []
19. bir sürece benzetiyorum, çünkü kaliteyi sürdürülebilirlik önemlidir. []
20. nitel yönetime benzetiyorum, çünkü sayılarla işi yoktur. []
21. temeli sağlam bir binaya benzetiyorum, çünkü temel sağlamsa üst katları yapabilirsin. []
22. ar-ge çalışmalarına benzetiyorum, çünkü ar-ge olmadan kalite olmaz. []
23. bir hamura benzetiyorum, çünkü iyi yoğurursan kaliteli ürün elde edersin. []
24. bir ölçme sistemine benzetiyorum, çünkü kalitenin derecesi önemlidir. []
25. bir yol haritasına benzetiyorum, çünkü kalite doğru yolda olduğumuzu gösterir. []
26. bir öğrencinin dersi geçmesine benzetiyorum, çünkü dersi geçen öğrenci kalitelidir. []
27. bir mesleki tanınmaya benzetiyorum, çünkü kalite uluslararasıdır. []
28. bir devlet yönetimine benzetiyorum, çünkü devletin amacı, her bireye iyi yaşam sunmaktır. []
29. bir mücadeleye benzetiyorum, çünkü bu şekilde ayakta kalabilirsiniz. []
30. yemeğe benzetiyorum, çünkü yedikten sonra damakta hoş bir tat bırakır ve sizi yeniden yemeğe sevk eder. []
31. kıyafete benzetiyorum, çünkü giydiğinizde hem görünüşünüz değişir hem de özgüveniniz artar. []
32. anneye benzetiyorum, çünkü her yönüyle sonuna kadar güvenirsiniz. []
33. Yukarıdakilere ilave olarak, kalitebenzer, çünkü.....